

KUVALLISET SIIVOUSKONEOHJEET, KOHDEKANSION LAADINTA AITON KOULU- TUSKESKUKSELLE

Minna Uusitalo

Opinnäytetyö
Huhtikuu 2012
Palvelujen tuottamisen ja johtamisen
koulutusohjelma

TAMPEREEN AMMATTIKORKEAKOULU
Tampere University of Applied Sciences

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Palvelujen tuottamisen ja johtamisen koulutusohjelma

MINNA UUSITALO:

Kuvalliset siivouskoneohjeet, kohdekansion laadinta Aitoon koulutuskeskukselle

Opinnäytetyö 47 sivua, josta liitteitä 3 sivua
Huhtikuu 2012

Siivouskoneiden hyödyntäminen työpaikoilla voi jäädä vähäiseksi tai niiden käyttö on epävarmaa puutteellisen perehdytyksen ja työnopastuksen vuoksi. Myös siivouskoneiden käyttöohjeet ovat voineet kadota tai kulua niin, että ne vaikuttaa osaltaan siihen, että siivouskoneita ei osata käyttää oikein. Koneiden puutteellinen käyttöopastus voi vaikuttaa työn lopputulokseen sekä työturvallisuuteen. Työn teoreettisen viitekehyksen muodosti kehitysvammaisuus, selkokieli, kohdekansion siivouskoneet, siivouskoneiden perehdytys ja työnopastus ja Aitoon koulutuskeskus. Työn empiirisessä osuudessa henkilökunnalla oli mahdollisuus tutustua kuvallisiin siivouskoneohjeisiin ja vastata niitä koskeviin kysymyksiin. Henkilökunnalla oli mahdollisuus vaikuttaa kuvallisten siivouskoneohjeiden rakenteeseen.

Opinnäytetyö tehtiin Aitoon koulutuskeskuksen henkilökunnalle.

Tämän opinnäytetyön tarkoitus on opastaa henkilökunta kuvallisten siivouskoneohjeiden avulla käyttämään erilaisia siivouskoneita itsenäisesti ja mahdollisesti myös opastaa opiskelijoita. Kuvallisissa siivouskoneohjeissa huomioitiin työvaatetus, ergonomia, työvaiheet ja kuvien laatu. Oppilaitoksen siivouskoneet kuvattiin työvaiheittain ja kuviin laadittiin selkeät työohjeet. Työn tuloksena korostui myös vuorovaikutteisen perehdyttämisen ja työnopastuksen merkitys siivouskoneiden opastuksessa.

Kohdekansion laadinta kuvallisista siivouskoneohjeista perustui käytännönkokemusten myötä syntyneeseen tarpeeseen. Kohdekansion avulla pyritään varmistamaan ohjauksen tasalaatuisuus ja siivouskoneiden hallinta. Tavoitteena on myös lisätä siivouskoneiden käyttöä, keventäen ja helpottaen näin siivoustyötä. Kohdekansio on koko henkilökunnan saatavilla, ja sitä tullaan päivittämään tarvittaessa. Jatkossa on tarkoitus täydentää kohdekansiota kuvallisilla ohjeilla erilaisten kohteiden siivouksesta sekä uusia siivouskoneita hankittaessa.

Asiasanat: kuvalliset siivouskoneohjeet, selkokieli, kehitysvammaisuus, Aitoon koulutuskeskus, työnopastus

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Service Management

MINNA UUSITALO:

Visual Instructions for Cleaning Machines, the Target Folder for Aitoo Vocational College

Bachelor's thesis 47 pages, appendices 3 pages
April 2012

The exploitation of cleaning machines in working places might be too low if there is not enough orientation or instructions are missing or they are not updated. The employees might be uncertain about how to use the cleaning machines or they might even misuse them which affect the end result and safety at work.

The theoretical frame consists of discussing mental disability and plain language, presenting the cleaning machines in the target folder, an orientation to using the machines and a presentation of Aitoo Vocational College. The empirical part consists of interviews of employees from the college. The employees had an opportunity to comment on the visual instructions for the cleaning machines and to influence the structure of the instructions.

The results indicate that visual instructions of cleaning machines are useful and increase the motivation to use the machines. The respondents confirmed that the instructions were needed to ensure that the cleaning machines will always be used always in the same way. The importance of interactive orientation was emphasized during the training for using new machines.

In the future the target folder will be supplemented by visual instructions of new cleaning places and new machines. The target folder is available for all employees at Aitoo Vocational College.

Key words: cleaning machine instruction, plain language, mentally handicapped, Aitoo Vocational College, orientation

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 TYÖN TEOREETTINEN VIITEKEHYS JA KOHDEKANSION SISÄLTÖ	7
2.1 Työn teoreettinen viitekehys	7
2.2 Konstruktiivinen tutkimus.....	8
2.3 Kohdekansion sisältö	8
3 AITOON KOULUTUSKESKUS	10
3.1 Oppilaitoksen esittely	10
3.2 Aitoon koulutuskeskuksen henkilöstö	11
3.3 Opiskelijat	11
3.4 Ammatillinen koulutus.....	12
3.5 Valmentava koulutus.....	12
4 KEHITYSVAMMAISUUS	13
4.1 Kehitysvammaisuuden määritelmä	13
4.2 Opetuksessa huomioitavia asioita	13
5 SELKO-OPETUS	15
5.1 Selkokielen määritelmä.....	15
5.2 Selkokielen käyttäjät	15
5.3 Selkokielellä kirjoittaminen	17
5.4 Kuvien käyttö selkomateriaalissa.....	18
6 SIIVOUSKONEIDEN PERHDYTYS JA TYÖNOPASTUS	20
6.1 Perehdytyksen merkitys	20
6.2 Perehdytyksen tavoitteet	20
6.2.1 Työturvallisuus.....	21
6.2.2 Ergonomia	23
6.3 Työnopastuksen merkitys.....	23
6.4 Työnopastuksen tavoite.....	24
6.5 Työnopastuksen suunnitelma	24
7 KOHDEKANSION SIIVOUSKONEET	26
7.1 Ikkunanpesin, Kärcher	26
7.2 Lanneimuri, Nilfisk	27
7.3 Painehuuhtelukone, Cleanfix	27
7.4 Reppuimuri, Nilfisk	28
7.5 Yhdistelmäkoneet, Fimap ja Taski.....	29
KOHDEKANSION LAADINNAN PROSESSI.....	30
8.1 Aihealueen valitseminen	30
8.2 Kohdekansion aineiston kokoaminen	31

8.3 Kuvalliset siivouskoneohjeet	32
8.3.1 Kuvallisten siivouskoneohjeiden tarve	32
8.4 Julkaisusuunnitelma	33
9 SIIVOUSKONEOHJEIDEN TOIMIVUUS KÄYTÄNNÖSSÄ	34
9.1 Henkilökunnan tutustuminen siivouskoneohjeisiin	34
9.2 Palautteen antaminen siivouskoneohjeista	34
9.3 Palautteen hyödyntäminen siivouskoneiden ohjeissa	35
9.3.1 Kuvat; kuvien laatu / koko ja kuvien määrä ohjeissa.....	35
9.3.2 Oikeat työvaiheet; ohjeiden loogisuus, työvaiheiden ohjeistus ja selkokieli.....	35
9.3.3 Ergonomia; työvaatteet ja -kengät, oikeat työasennot	36
9.3.4 Mistä muista siivouskoneista, menetelmistä tai siivouskohteista olisi hyvä tehdä kuvalliset oppilaitoksen yhtenäiset kuvalliset siivouskoneohjeet?	36
10 KOHDEKANSIO.....	37
10.1 Kuvallisten siivouskoneohjeiden merkitys henkilökunnalle.....	38
10.2 Kuvallisten siivouskoneohjeiden merkitys opiskelijoille	39
11 POHDINTA	40
LÄHTEET	42
LIITTEET	45
Liite 1. Kysymykset kuvallisista siivouskoneohjeista	45
Liite 2. Kohdekansion otsikointi	46
Liite 3. Kohteen X kohdekansio.....	47

1 JOHDANTO

Kohdekansion laatiminen kuvallisista siivouskoneohjeista Aitoon koulutuskeskukselle nousi esiin käytännön kokemuksista päivittäisessä työssä sekä henkilökunnan palautteesta. Aitoon koulutuskeskus on ammatillinen erityisoppilaitos ja opiskelijat tarvitsevat erityistä tukea opiskeluissaan. Opiskelijaryhmät ovat pienet ja ryhmissä on aina sekä luokanvalvoja että ohjaaja.

Käytännön työtehtävissä on tärkeää, että opiskelijoilla on selkeät, lyhyet ja mahdollisuuksien mukaan kuvalliset ohjeet. Opiskelu on lähinnä tekemällä oppimista, joten siinä korostuu työhön perehdytys sekä eritoten työnopastus. Jotta oppilaitoksen henkilökunta kykenee parhaalla mahdollisella tavalla opettamaan ja ohjaamaan opiskelijoita käytännötyötehtävissä, tulee heidän ensin itse hallita ja osata käyttää erilaisia siivouskoneita.

Opinnäytetyön tavoitteena on koota kohdekansio oppilaitoksen siivouskoneista. Koneista tehtiin kuvalliset siivouskoneohjeet, jotta henkilökunta osaisi ohjata opiskelijoita ammattitaitoisesti, selkeästi ja vakuuttavasti. Tavoitteena on myös henkilökunnan sitouttaminen tutustumaan kuvallisiin selko-ohjeisiin ja käyttämään niitä opiskelijoiden ohjauksessa sekä muissa puhtaanapidon tehtävissä. Kohdekansio tulee koko henkilökunnan käyttöön ja kuvalliset ohjeet on kaikkien helposti saatavilla ja nähtävillä.

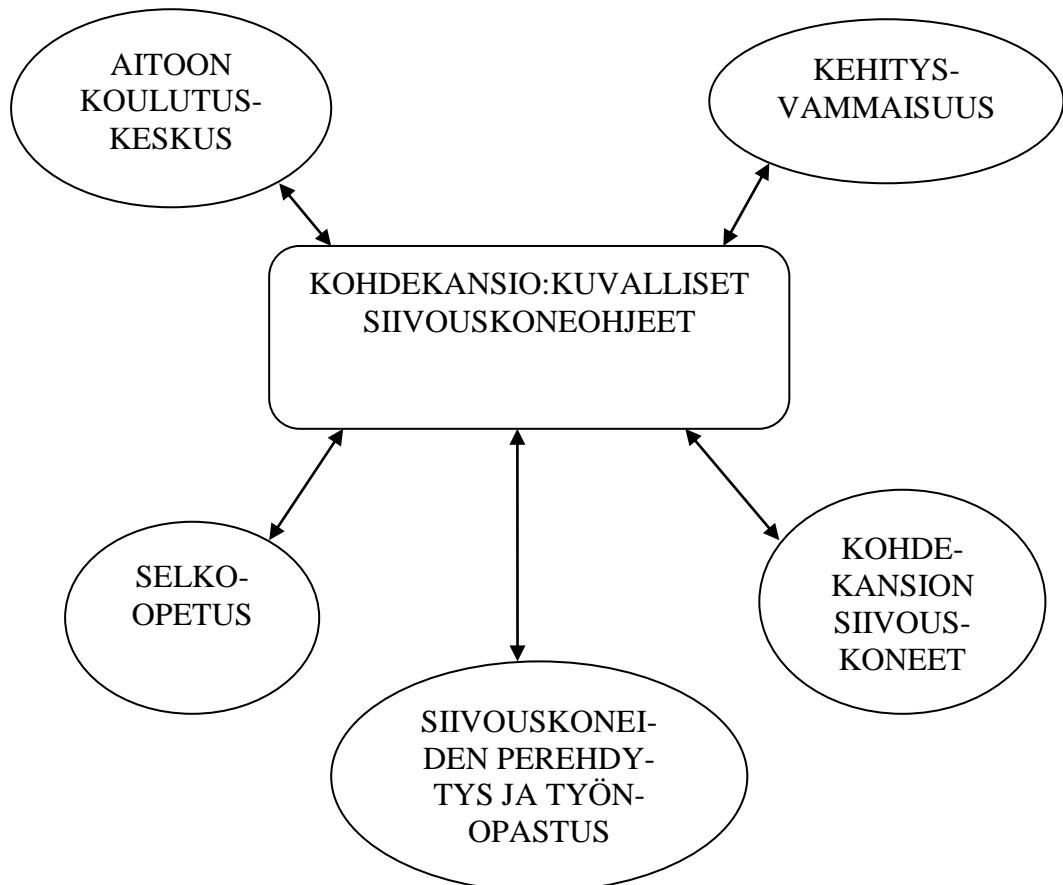
Opinnäytetyön keskeisenä tavoitteena on myös, että kuvallisia selko-ohjeita käytetään päivittäisessä työskentelyssä ja niitä päivitetään tarvittaessa ja laaditaan uusia hankittaessa uusia koneita. Opinnäytetyön tärkeimmät osa-alueet ovat: kehitysvammaisten opetuksessa huomioitavia asioita, selkokielen merkitys, henkilökunnan perehdytys ja työn opastus sekä kuvaohjeet siivouskoneille.

2 TYÖN TOUREETTINEN VIITEKEHYS JA KOHDEKANSION SISÄLTÖ

2.1 Työn teoreettinen viitekehys

Opinnäytetyön teoreettisen viitekehysten muodostavat seuraavat aihealueet: Aitoon koulutuskeskus, kehitysvammaisuus, selko-opetus, siivouskoneiden perehdytys ja työnopastus sekä kohdekansion siivouskoneet. Tavoitteena on yhteistyössä oppilaitoksen puhtaanapidon toimijoiden kanssa kehittää uusia toimintamalleja ja näkökulmia siivouskoneiden käyttöön kuvallisten ohjeiden avulla.

Alla oleva kuvio 1 kuvaa opinnäytetyön teoreettista sisältöä, mistä eri aihealueista on kerätty tietoa, jotta saadaan toimivat kuvalliset siivouskoneohjeet.

KUVIO 1. Työn teoreettinen viitekehys (Uusitalo 2012)

2.2 Konstruktiivinen tutkimus

Konstruktiivista lähestymistapaa käytetään, kun tavoitteena on saada käytännön ongelmaan uudenlainen ja teoreettisesti perusteltu ratkaisu. Uuden rakenteen luomiseksi tarvitaan olemassa olevaa teoreettista tietoa sekä uutta empiiristä eli käytännöstä kerättävää tietoa. Tutkimuksessa on myös tärkeää, että ratkaisu osoittautuu toimivaksi, parhailaan myös muualla kuin vain yhdessä kohteessa. Konstruktiivinen tutkimus on suunnittelua ja käsitteellistä mallintamista sekä mallien toteutusta ja testaamista. Konstruktiivinen lähestymistapa korostaa sen hyödyntäjien ja toteuttajien välistä vuorovaikutusta ja kommunikointia. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2009, 65-66.)

Konstruktiivisessa tutkimuksessa on tavoitteena selkeästi kehittää organisaatioon jotain uutta. Tarvittava aineisto kannattaa kerätä monin eri tavoin. Tapaustutkimuksen tavoin havainnointi, ryhmäkeskustelut, kysely ja haastattelu ovat tyypillisiä menetelmiä. Lisäksi kehittämistyössä on syytä painottaa yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. On myös oleellista tuntea perusteellisesti tuotoksen tulevien käyttäjien tarpeet. Konstruktiivisessa tutkimuksessa työn tekijä on aina myös muutosagentti, joka vaikuttaa voimakkaasti kohdeympäristönsä ja hänestä riippuu, kuinka muutokset saadaan jalkautettua työyhteisöön. (Ojasalo ym. 2009, 68.)

2.3 Kohdekansion sisältö

Kohdekansion sisällön kokoaminen nousi tarpeesta kehitellä yhtenäiset ohjeistukset siivouskoneista koko oppilaitoksen henkilökunnalle (kuvio 2). Lähinnä ryhmänohjaajien taholta oli noussut toive, että siivouskoneisiin olisi kuvalliset siivouskoneohjeet. Oppilaitoksessa on eri kohteisiin ja käyttötarkoituksiin soveltuvia siivouskoneita. Toive oli hyvin perusteltu, koska suurimmasta osasta siivouskoneista ei löydy käyttöohjeita ja osa ohjeista oli kirjoitettu niin pienellä, että niitä oli vaikea lukea, saati ymmärtää.

Siivouskoneiden käytössä on perehdytyksellä ja työnopastuksella tärkeä merkitys. Onnistuneella perehdytyksellä ja työnopastuksella lisätään henkilöstön osaamista, parannetaan laatua, tuetaan työssä jaksamista ja vähennetään työtaturmia ja poissaoloja. Suunnitelmallisen ja hyvin hoidetun työnopastuksen seurauksena opastettava oppii työtehtävät nopeasti ja heti oikein. (Penttinen & Mäntynen 2006, 2-4.)

-
1. Ikkunanpesin, Kärcher WV 50
  2. Lanneimuri, Nilfisk UZ 964
  3. Reppuimuri, Nilfisk GD 5 Back
  4. Painehuhtelukone, Cleanfix
  5. Yhdistelmäkone, Fimap Genie B
  6. Yhdistelmäkone, Taski Swingo 350 B
  7. Aitoon koulutuskeskuksen Siivousajokortti

KUVIO 2. Kohdekansion sisällysluettelo (Uusitalo 2012)

3 AIToon KOULUTUSKESKUS

3.1 Oppilaitoksen esittely

Aitoon koulutuskeskus sijaitsee Pälkäneen Aitoossa, Kaakkois-Pirkanmaalla. Oppilaitoksessa järjestetään valmentavaa koulutusta myös Tampereen toimipisteessä Peltolammilla sekä Ylöjärvellä, Ylisen kuntoutus- ja hoivapalveluissa. Opiskelijoita oppilaitoksessa on noin 90 (Aitoo meininkiä, 2011). Opiskelijoita tulee ympäri Suomea, mutta lähinnä Pirkanmaalta.

Aitoon koulutuskeskus on ammatillinen erityisoppilaitos, jota ylläpitää yksityinen koulutuksen järjestäjä Aitoon Emäntäkoulu Oy. (Henkilöstöopas 2011, 2.) Koulutusta on tarkoitettu opiskelijoille, jotka opiskelevat yksilöllistetyin tavoittein sekä tarvitsevat tukea opinnoissaan ja jatkosijoittumisessaan esimerkiksi kehitysvamman tai laaja-alaisten oppimisvaikeuksien vuoksi. (Aitoo meininkiä 2011.)

KUVA 1. Opetus- ja asuntolarakennuksesta (Aitoo meininkiä 2011)

Oppilaitos täytti viime vuonna 90 vuotta. Toimintansa oppilaitos aloitti vuonna 1921 puutarha- ja talouskouluna, minkä jälkeen se toimi emäntäkouluna vuodesta 1950 alkaen. Vuonna 1988 oppilaitoksen navetta tyhjeni eläimistä ja keskiasteen kouluuudistuksen myötä oppilaitoksen nimi vaihtui kotitalousoppilaitokseksi. Ammatillinen erityisopetus alkoi oppilaitoksessa 1990. Oppilaitoksen toimintaympäristöä kehitet-

tiin 1990- ja 2000-luvuilla vastaamaan erityisopetuksen tarpeita. Nykyinen nimi Aitoon koulutuskeskus otettiin käyttöön 2004. (Rinne 2011, 6-20.)

3.2 Aitoon koulutuskeskuksen henkilöstö

Työ Aitoossa on työtä opiskelijoiden hyväksi (Henkilöstöopas 2011, 2). Henkilöstö on moniammatillista ja tällä hetkellä palkkalistoilla on noin 60 henkilöä opetus-, ohjaus- ja tukipalvelutehtävissä. Oppilaitoksessa työskentelee ammattinimikkeillä mm. ammatillisia erityisopettajia, tuntiopettajia, ohjaajia, psykologi, kuraattori, terveydenhoitaja, musiikkiterapeutti, liikunnanohjaaja, hallintohenkilöstöä, siistijä, talonmies ja keittiöhenkilöstöä. (Henkilöstöopas, 2011, 3.) Johtavana ajatuksena Henkilöstöoppaan (2011) mukaan on, että opiskelijat saavat mahdollisimman hyvää opetusta ja ohjausta. Henkilöstön osaamista kehitetään systemaattisesti.

Oppilaitoksessa opiskellaan pienryhmissä, joissa on yleensä 6-8 opiskelijaa. Opettajat saattavat vaihtua päivän aikana ryhmässä, mutta ryhmän tukena on oma ryhmänohjaaja tukemassa opiskelijoita. (Rinne 2011, 26.) Aitoon koulutuskeskuksen pedagogisen strategian taustalla on ajatus monialaisesta, erilaisuuden rikastuttamasta ammattiopistosta, jossa oppimisen ja opiskelijan kasvun tukeminen ovat keskeisimmät tehtävät. Aitoon koulutuskeskuksessa arvostetaan jokaista yksilöä ainutlaatuisena ja arvokkaana, jokaisen mahdollisuutta oppia ja osallistua omaan ja toisten työhön, turvallista ja viihtyisää oppimis- ja toimintaympäristöä sekä yhteisöllisyyttä ja sitoutumista. (Suomala, 2012.)

3.3 Opiskelijat

Koulutus on erityisesti tarkoitettu nuorille, jotka tarvitsevat paljon tukea opinnoissaan esimerkiksi kehitysvamman tai laaja-alaisten oppimisvaikeuksien vuoksi. Opiskelijoilla voi olla kehitysvamman lisäksi autismi, ADHD, epilepsia tai luki- ja kirjoitusvaikeuksia. (Rinne 2011, 26.)

Koulutuksen lähtökohtana on aina opiskelijan yksilöllinen tilanne. Opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS), johon

kirjataan yksilölliset tavoitteet ja opiskelijan tarvitsemat tukipalvelut. Opiskelu tapahtuu pienryhmässä, jota ohjaavat opettaja ja ryhmänohjaaja. (Aitoo meininkiä 2011.)

3.4 Ammatillinen koulutus

Ammatillinen koulutus on tarkoitettu niille nuorille, jotka opiskelevat yksilöllistetyin tavoittein (HOJKS) kehitysvamman tai laaja-alaisten oppimisvaikeuksien vuoksi. Koulutus antaa valmiudet alan avustavissa työtehtävissä toimimiseen itsenäisesti tai ohjattuna. Tavoitteena on, että opiskelija työllistyy opintojen jälkeen alan työtehtäviin kotipaikkakunnallaan (Aitoo meininkiä 2011.)

Ammatillisen koulutuksen laajuus on 120 opintoviikkoa. Opintojen suorittaminen vie noin 3 vuotta. Aitoossa voi suorittaa ammatillisen perustutkinnon seuraavilla koulutusaloilla: kotityö- ja puhdistuspalvelujen perustutkinto, suuntautumisvaihtoehtona kotityöpalvelujen koulutusohjelma (kodinhuoltaja) tai puhdistuspalvelujen koulutusohjelma (toimitilahuoltaja). Käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinto, mikä on tuotteen suunnittelun ja valmistuksen koulutusohjelma (artesaani). (Aitoo meininkiä 2011.)

3.5 Valmentava koulutus

Valmentavaan koulutukseen liittyy opiskelijan kokonaiskuntoutus yksilöllisten tarpeiden mukaan. Kuntoutus ylläpitää ja vahvistaa saavutettua itsenäisyyttä ja auttaa löytämään uusia valmiuksia arkielämässä selviytymiseen. Valmentavan ja kuntouttavan opetuksen ja ohjauksen laajuus vaihtelee yksilöllisesti 20 - 120 opintoviikkoon. Valittavana on ammatilliseen peruskoulutukseen ja työelämään valmentava koulutus tai työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus. Valmentavan koulutuksen jälkeen opiskelijat jatkavat ammatillisessa koulutuksessa Aitoon koulutuskeskuksessa tai hakeutuvat toisiin ammatillisiin erityisoppilaitoksiin. Opiskelijan oltua työhön ja itsenäiseen elämään tai työelämään valmentavassa koulutuksessa, hän palaa omalle kotipaikkakunnalle esimerkiksi työ- ja toimintakeskuksiin. (Aitoo meininkiä 2011.)

4 KEHITYSVAMMAISUUS

4.1 Kehitysvammaisuuden määritelmä

Kehitysvammaa ei aina paljasta ulkonäkö tai muut ulkoiset ominaisuudet. Jokainen kehitysvammaainen on erilainen ja jokaisella on oma persoonallisuutensa. Jokainen kehitysvammaainen oppii omalla yksilöllisellä tavallaan. (Miettinen, Piha & Pynnönen 2009, 69) Suomessa on noin 30 000 ihmistä, joilla on todettu kehitysvamma. Kehitysvamma ilmenee ennen 18 vuoden ikää. Vamma voi johtua joko syntymää edeltävistä syistä, synnytyksen yhteydessä sattuneista vaurioista tai lapsuusiän sairauksista tai tapaturmista. Osa syistä jää kokonaan selvittämättä. (Tietoa kehitysvammasta 2011.)

Kehitysvamma on vamma ymmärtämis- ja käsityskyvyn alueella. Kehitysvammaisella henkilöllä on uusimman määritelmän mukaan keskimääräistä alhaisempi älyllinen toimintataso, johon liittyy puutteita kahdella tai useammalla adaptiivisen käyttäytymisen alueella: kommunikointi, itsestä huolehtiminen, asuminen, sosiaaliset taidot, yhteisössä pärjääminen, terveys ja turvallisuus, akateemiset taidot, vapaa-aika ja työ. Adaptiivinen käyttäytyminen on sitä, miten yksilö täyttää hänen itsenäiseen suoriutumiseensa ja sosiaaliseen vastuullisuuteensa hänen ikäiselleen kohdistuvat odotukset. (Keskushermoston kehityshäiriöitä, 2004.)

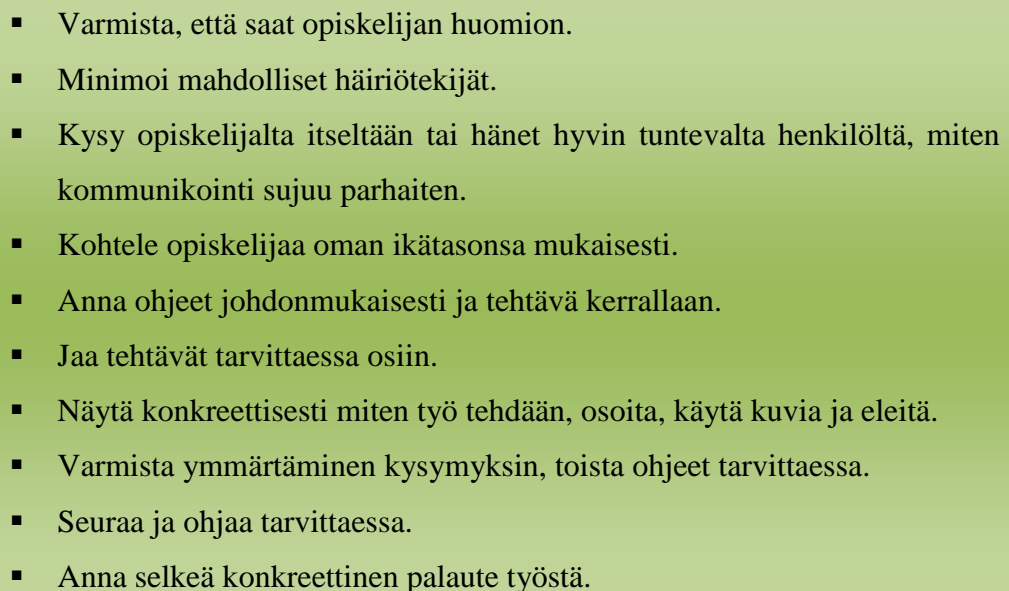
Kehitysvamma ei ole kuitenkaan sairaus. Kehitysvamman aste vaihtelee vaikeasta vammasta lievään oppimisvaikeuteen. Usealla kehitysvammaisella on lisäksi muita lisävammoja, jotka voivat vaikeuttaa liikkumista, puhumista tai vuovaikutusta muiden ihmisten kanssa. (Tietoa kehitysvammasta 2011.) Muita vammoja voivat olla mm. aistivammat, mielenterveyden ongelmat, epilepsia tai fyysiset vammat, mitkä lisäävät tuen tarvetta. (Miettinen ym. 2009, 70.)

4.2 Opetuksessa huomioitavia asioita

Kehitysvammaisen opiskelijan on yleensä vaikea oppia ja ymmärtää uusia asioita (Heller 2009, 69). Vamma voi rajoittaa vain osaa toiminnoista ja se voi olla hyvin lievä.

Opetuksessa on tärkeää tuntea opiskelijan vahvuudet, joiden varaan oppiminen voidaan rakentaa. On myös erittäin tärkeää tietää ne ominaisuudet, jotka haittaavat ja estävät oppimista, näin vältetään lisäongelmia tuottavia tilanteita ja toimintatapoja. Kuten Miettinen ym. (2009, 70) kirjoittavat kehitysvammaiset tarvitsevat lähes aina tukea, ohjausta ja palveluita, jotta he voivat toimia tasa-arvoisina jäseninä yhteiskunnassa. Kehitysvammainen henkilö voi olla täysin luku- ja kirjoitustaidoton, mutta voi silti oppia uusia asioita tekemällä ja kokemalla (Miettinen ym. 2009, 70).

Kehitysvammaista opetettaessa on syytä huomioida seuraavia asioita:

-
- Varmista, että saat opiskelijan huomion.
  - Minimoi mahdolliset häiriötekijät.
  - Kysy opiskelijalta itseltään tai hänet hyvin tunnevalta henkilöltä, miten kommunikointi sujuu parhaiten.
  - Kohtele opiskelijaa oman ikätasonsa mukaisesti.
  - Anna ohjeet johdonmukaisesti ja tehtävä kerrallaan.
  - Jaa tehtävät tarvittaessa osiin.
  - Näytä konkreettisesti miten työ tehdään, osoita, käytä kuvia ja eleitä.
  - Varmista ymmärtäminen kysymyksin, toista ohjeet tarvittaessa.
  - Seuraa ja ohjaa tarvittaessa.
  - Anna selkeä konkreettinen palaute työstä.

KUVIO 3. Kehitysvammaisten opetuksessa huomioitavia asioita. (Miettinen ym. 2009, 70)

5 SELKO-OPETUS

5.1 Selkokielen määritelmä

Selkokieli-sanaa alettiin käyttää Suomessa 1980 luvun alussa. Nykyisin on saatavilla kirjoja, ajankohtaislehtiä, sekä myös uutisia selkokielellä.

Selkokieli on Suomen kielen muoto, joka on mukautettu sisällöltään, sanastoltaan ja rakenteeltaan yleiskieltä luettavammaksi ja ymmärrettävämmäksi. Se on suunnattu henkilöille, joilla on vaikeuksia lukea tai ymmärtää yleiskieltä. (Selkokielen määritelmä 2011.)

5.2 Selkokielen käyttäjät

Selkokielen käyttämisen syyt ovat hyvin moninaisia (kuvio 4). Syy selkokielen tarpeelle voi olla sikiö- tai lapsuusajan kehityksessä, aikuiselämän tapahtumissa tai se voi tulla esiin vasta eläkeiässä. Usein kyseessä on kuitenkin useamman syyn yhteisvaikutus. Selkokielestä hyötyviä on vaikea jakaa erilaisiin ryhmiin, koska ryhmät menevät monilta osin päällekkäin toistensa kanssa. Lasten ja nuorten kohdalla selkeimmin rajautuva kohderyhmä on erityisopetusta saavat oppilaat niin peruskoulussa kuin ammatillisessa koulutuksessa. (Virtanen 2009, 37.)

KUVIO 4. Tyypillisimmät selkokielen käyttäjäryhmät (Selkokielen käyttäjäryhmät 2011, muokattu)

Aitoon koulutuskeskuksessa opiskelee muutamia kuviossa 4 esitettyjä selkokielen käyttäjäryhmiä. Opetusviranomaiset ovat tehneet luettelon syistä, joiden perusteella oppilas hyväksytään erityisopetukseen. Ammatilliseen erityisopetukseen otetaan nuoria, joilla on esimerkiksi hahmottamisen, tarkkaavaisuuden ja keskittymisen vaikeuksia, kielellisiä vaikeuksia, kehityksen viivästyistä tai autismiin tai Aspergerin oireyhtymään liittyviä oppimisvaikeuksia. Arkipäivän tilanteissa on tärkeää huomioida selkokielen käyttö. Opetustilanteissa on syytä pohtia ja suunnitella etukäteen opetuksen ydin. Ohjeiden on oltava selkeitä ja konkreettisia. (Virtanen 2009, 39.)

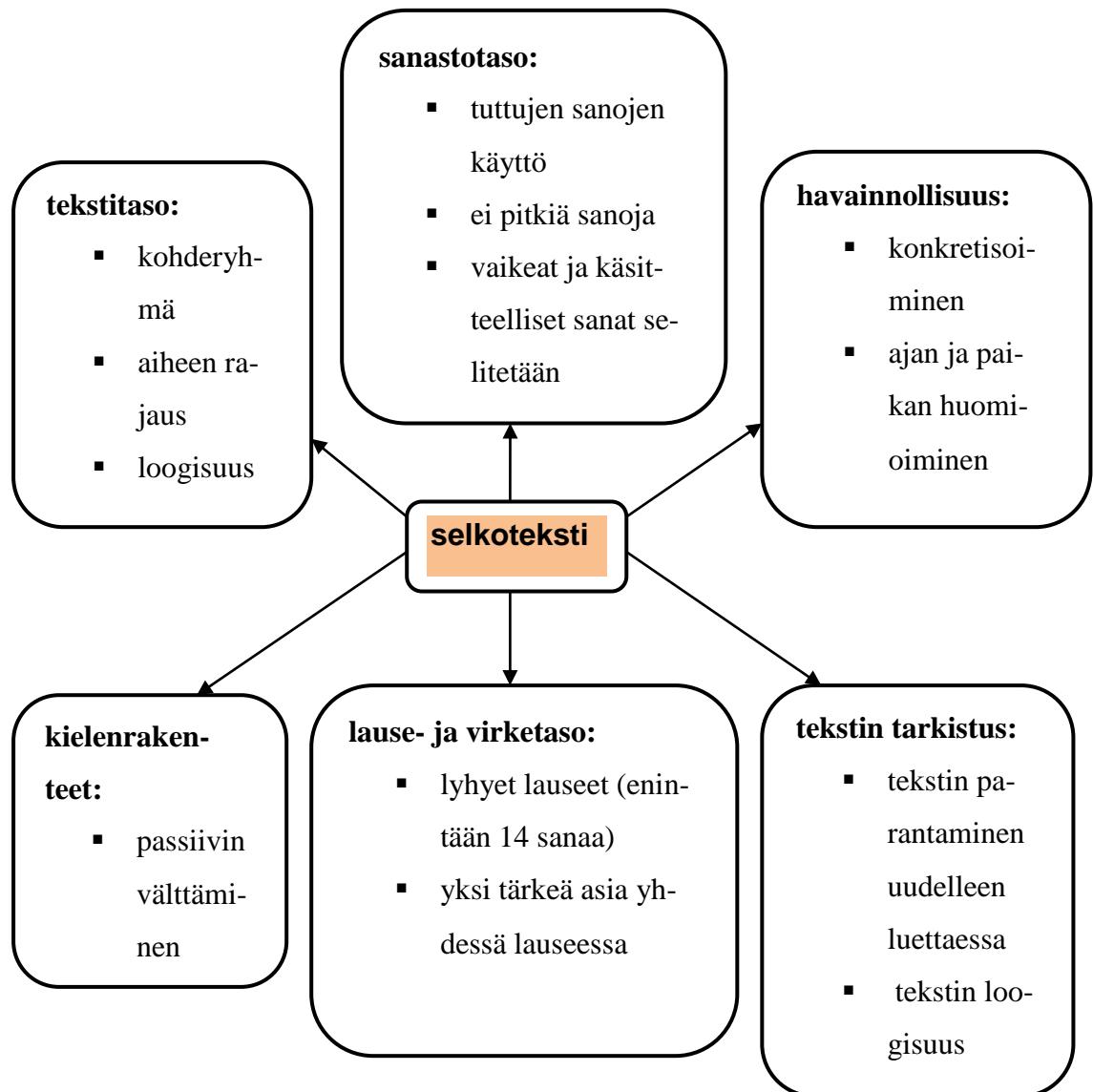
Työhistoriani ensimmäisiltä vuosilta muistan elävästi esimerkin, kun opetuskeittiötunnilla leivoimme kakkuja. Pyysin opiskelijaa tuomaan minulle teelusikan, kun kakkuun tulee kaksi teelusikallista vaniljasokeria. Hetken kuluttua opiskelija palasi luokseni kahden teelusikan kanssa. Hämmästyin miksi hän toi kaksi teelusikkaa. Opiskelija vastasi vilpittömästi, että "sinähän sanoit, että kakkuun tulee kaksi teelusikallista vaniljasokeria". Edellä mainitsemasta tilanteesta, olen oppinut paljon. Olen tietoisesti opetustilanteissa pyrkinyt puhumaan selkokielellä ja rauhallisesti.

5.3 Selkokielellä kirjoittaminen

Selkokielellä kirjoitettaessa noudatetaan yleisiä kirjoitusohjeita. Kirjoitettaessa käytetään yleisiä kirjaintyyppejä, kuten esimerkiksi Times tai Palatino Leipätekstin eli kirjoituksen perustekstin kirjainkoko on selkojulkaisussa 11 - 16 pistettä kirjaintyyppistä riippuen onko kyseessä esimerkiksi lehti, kirja tai esite. Erityisryhmien osalta asiaa ei ole tutkittu, joten turvallisinta on noudattaa yleisiä ohjeita. (Virtanen 2009, 120.)

Virtasen (2009, 68) mukaan selkokieltä kirjoitettaessa huomioidaan seuraavat kokonaisuudet: tekstitaso, sanastotaso, havainnollisuus, kielenrakenteet, lause- ja virketaso sekä tekstin tarkistus. Kirjoituksessa tulee näkyä kirjoittajan oma luova ote. Selkokielellä kirjoittaminen ei ole vain pelkkien ohjeiden tai tekniikoiden noudattamista. Koska selkojulkaisuilla on hyvin erilaisia lukijoita, ulkoasun merkitys korostuu. On muistettava, että ulkoasu on portti sisältöihin, joka kerta ainutlaatuisen kokonaisuuteen, ja jokainen tulkitsee näkemänsä omalla tavallaan (Virtanen 2009, 119). Kuviossa 5 on havainnollistettu edellä mainittuja kokonaisuuksia.

KUVIO 5. Selkotekstin kokonaisuudet (Selkokielen kirjoitusohjeet 2011, muokattu)

5.4 Kuvien käyttö selkomateriaalissa

Kuvien käyttö selkokirjallisuudessa on suotavaa, koska se havainnollistaa tekstiä. Kuvien käytöstä informoivassa mielessä Virtanen (2009, 130) toteaa, että kuvien on tuettava tekstiä. Kuvien tulee olla korkealaatuisia ja ne voivat olla valokuvia, piirroksia tai maalauksia. Symbolikuvia tulee käyttää harkiten, koska niillä voi olla useampi merkitys, esimerkiksi peukalo pystyssä voi merkitä onnistumista tai liftaamista. Kuvien on hyvä sijaita lähellä tekstiä mitä se kuvaa. Kuvasta on hyvä rajata pois ylimääräiset kohdat, mitkä saattavat johtaa harhaan tai muuttaa merkitystä. Kaiken kaikkiaan selkokielen lukijaryhmien tapaa ymmärtää kuvia on tutkittu melko vähän. Monet asiat ovat paljon

helpommin ymmärrettäviä, mikäli ne esitetään, kuvina ei pelkästään tekstinä. Tällaisia ovat esimerkiksi ihmisten, eläinten ja rakennusten ulkonäkö, laitteiden ja elimistön rakenne, kaupungin tai maan sijainti tai erilaiset vertailut. (Virtanen 2009, 132.)

6 SIIVOUSKONEIDEN PERHDYTYS JA TYÖNOPASTUS

6.1 Perehdytyksen merkitys

Työturvallisuuslaki velvoittaa työnantajan järjestämään työntekijöille riittävän perehdyttämisen. Painopiste on tällöin työnopastuksellisissa asioissa ja työsuojelussa. (Frisk 2003, 41.) Työsuojelulainsäädännössä on useita työnantajan velvoittavia määräyksiä työhön perehdyttämisen järjestämiseksi. Käytännössä perehdyttämisestä, opastuksen suunnittelusta sen toteuttamisesta ja valvonnasta vastaa lähin esimies. (Lohilahti 2010, 6.)

Tärkeä osa siivoustyön suunnittelua, toteuttamista ja koko työyhteisön hyvinvointia on uusien työntekijöiden perehdyttäminen niin työkohteeseen kuin työtehtäviin. Siivoustyön näkökulmasta perehdytyksen kokonaistavoitteena on ohjata työntekijä työskentelemään laitossiivouksen yleisiä periaatteita noudattaen. (Kivikallio 2009, 23.) Perehdyttämisen laiminlyönnin seurauksena saattaa olla vähältä piti -tilanteiden ja virheiden lisääntyminen sekä myös työtapaturmat saattavat lisääntyä. (Borgman & Packalen 2002, 120.)

Perehdyttäminen liitetään usein uusiin työntekijöihin, eli siihen, kun uusi työntekijä aloittaa työsuhteensa. Mutta myös "vanhat", jo organisaatiossa työskentelevät työntekijät tarvitsevat perehdyttämistä työtehtävien ja työskentelyolosuhteiden muuttuessa. Perehdyttäminen on aina vuorovaikutusprosessi ja perehdytettävä työntekijä on aktiivinen toimija. (Frisk, 2003, 41-42.)

6.2 Perehdytyksen tavoitteet

Perehdyttäminen on ohjausta ja muita toimenpiteitä sisältävä prosessi, jonka tavoitteena on auttaa työntekijöitä tutustumaan, oppimaan ja harjaantumaan uusiin työtehtäviin, työyhteisön tapaan toimia sekä työtovereihin ja yhteistyöverkostoihin. Hyvin toteutettu ja suunniteltu perehdyttäminen voi vaikuttaa omalta osaltaan työntekijän mielenkiintoa, vastuunottoa ja työhön sitoutumista lisäävästi. Perehdyttämisen tavoitteena tulisi yksi-

lön oppimisen lisäksi olla myös organisaation osaamisen jakaminen ja työyhteisön kehittämisen. (Frisk. 2003, 41.) Hyvä perehdytysohjelma sisältää tavoitteiden lisäksi yhdessä sovitut ja suunnitellut toteutusmallit. (Kivikallio 2009, 23.)

Vuorovaikutuksen laatuun on kiinnitetty työyhteisössä aivan liian vähän huomiota. Huono tiedonkulku ja vuorovaikutusongelmat nousee usein esille ilmapiirikartoituksissa. Informaation määrä lisääntyy ja keskustelun vähenevät. Avoin vuorovaikutus on työhyvinvoinnin ja toimivan työyhteisön perusta. Vuorovaikutus ei ole ainoastaan viestien ja palautteiden lähettämistä ja vastaanottamista, vaan olemassa olon toteuttamista. Hyvä vuorovaikutus edellyttää jokaisen osallistumista. Uudet ideat, uudistuminen ja kehittyminen eivät synny ja toteudu ilman yhteistä keskustelua. Oppiminen ja tiedon siirtäminen tapahtuu vain vuorovaikutuksessa. Ristiriitojen ennaltaehkäisy ja ratkaisu edellyttävät avointa kommunikaatiota. (Kaivola 2003, 146-147.)

Perehdytyksen tavoitteet:

- ❖ antaa perustiedot siivousorganisaatiosta ja sen toimintatavoista, myös avata kirjoittamattomia sääntöjä ja muuta organisaatiokulttuuria
- ❖ luoda myönteinen asenne uudelle työntekijälle
- ❖ helpottaa uusiin työtehtäviin paneutumista
- ❖ nopeuttaa sopeutumista ja lyhentää oppimisaikaa
- ❖ ennaltaehkäistä tietämättömyydestä aiheutuvia harmejä ja vaikeuksia
- ❖ poistaa epävarmuutta

(Kivikallio 2009, 24.)

6.2.1 Työturvallisuus

Paras keino taata työturvallisuus on ennaltaehkäistä riskit. Oikeat työskentelytavat opitaan kouluttautumalla alalle tai työpaikalla perehdytyksen ja työnopastuksen yhteydessä. Järjestelmällinen ja hyvin suunniteltu perehdytys lisäävät myös henkistä hyvinvointia. (Valkosalo 2009, 167.)

Siivoustyössä tarvitaan aina ammattiasuja ja työjalkineita sekä usein myös suojaimia. Yleisimmin käytössä ovat suojakäsineet ja -jalkineet sekä kuulon- ja hengityksen-

suojaimet. Työnantaja on velvollinen hankkimaan suojaimet, jos tapaturman tai sairastumisen vaaraa ei voida välttää tai riittävästi rajoittaa teknisin toimenpitein tai työtä organisoimalla. (Valkosalo 2009, 174.)

Puhtaanapidon työturvallisuusriskit liittyvät lähinnä välineiden, koneiden ja laitteiden sekä erilaisten kemiallisten aineiden käyttöön. Siivouskoneiden käyttäjän on perehdyttävä huolellisesti siivouskoneiden käyttöohjeisiin ja toimintoihin ennen työn aloittamista, jotta ei aiheuta vahinkoa itselle, muille, pintamateriaaleille tai kalusteille. (Inkeroinen 2009, 143.) Verkkovirtakäyttöisten siivouskoneiden käytössä huomioidaan myös sähköturvallisuus. (Valkosalo 2009, 168.) Käytettäessä koneita on myös syytä huomioida, että käytetään vain ehjiä koneita. (Heikkinen ym. 2012, 19.)

- Altistuminen vaarallisille aineille, mukaan lukien biologiset aineet, jotka voivat aiheuttaa astmaa, allergioita ja veritartuntoja.
- Melu ja värinä.
- Liukastumiset, kompastumiset ja kaatumiset, erityisesti märkätyötä tehdessä.
- Työvälineiden sähköiskujen vaarat.
- Tuki- ja liikuntaelinten sairauden riskit.
- Yksinään tehty työ, työstressi, väkivalta ja kiusaaminen.
- Epäsäännölliset työajat ja työsuhteet.

KUVIO 6. Siivoustyöntekijät altistuvat vaaroille ja riskeille (Euroopan työturvallisuus- ja työterveysvirasto 2012)

6.2.2 Ergonomia

Siivoustyö on keskiraskasta työtä, joka kuormittaa tuki- ja liikuntaelimiä sekä hengitys- ja verenkiertoelimiä. Erilaiset rasitusvammat ovat yleisiä siivousalalla, siksi onkin tärkeää hallita oikeat työasennot erilaisissa siivoustehtävissä. Rasituksen estämisessä keskeisintä on ergonomian hallinta (Valkosalo 2009, 167). Tuki- ja liikuntaelinoireita lisäävät myös puutteellinen työn hallinta, epävarmuus ja työn kiireisyys.

Siivoustyössä käsityömenetelmät ovat yleisiä ja niitä käytetään päivittäin. Mutta aina, kun mahdollista tulisi valita konemenetelmä. Siivouskoneet helpottavat ja keventävät ja nopeuttavat siivoustyötä merkittävästi. Samaan puhtaustulokseen päästään vähemmällä rasituksella, kun käytetään siivouskonetta käsityövälineen sijaan. Valkosalon mukaan (2009, 168) suurin hyöty koneellisesta siivouksesta saadaan, jos konetta voi käyttää ylläpitosiivouksessa. Työn keventyminen edellyttää kuitenkin, että siivouskoneen käyttö hallitaan ja sillä voi työskennellä jännittämättä ja suunnitelmallisesti. Tärkeää on myös muistaa pitää taukoja tarvittaessa työn rasittavuudesta riippuen. Jotkut siivoustyöt kannattaa tehdä pari- tai ryhmätyönä. Ryhmätyön edut on havaittu mm. luokka- ja hotelli-siivouksessa. (Valkosalo 2009,168.)

6.3 Työnopastuksen merkitys

Työnopastus on osa perehdyttämistä. Sen avulla työntekijä oppii konkreettisesti oman työnsä, minkälaisista tehtävistä se koostuu, minkälaisia lomakkeita yms. asiakirjoja ja dokumentteja siihen liittyä. Työnopastusta tarvitaan aina, kun työtehtävä vaihtuu tai muuttuu. Työnopastus on tyypillisesti lyhytkestoista. (Borgman & Packalen 2002, 121.) Työelämässä muutokset vaikuttavat tehtäviin ja toimintatapoihin. Tämän päivän työyhteisössä työntekijöiltä vaaditaan valmiuksia siirtyä työtehtävästä toiseen hyvinkin lyhyellä varoitusajalla. Työnopastamisen tärkeys korostuu tällöin erityisesti. (Lohilahti 2010, 9.)

Työnopastuksella tarkoitetaan välittömästi työpaikalla annettavaa työtehtävien opetusta. Työnopastuksella pyritään parhaaseen mahdolliseen työnsuoritukseen ja myönteiseen asennoitumiseen työtä kohtaan. Työnopastusta tarvitaan, kun uusi työntekijä tulee työpaikalle, työtehtäviä muutetaan tai silloin, kun pitkän ajan työstä poissa ollut työntekijä

palaa työhön. Opastusta tarvitaan myös, jos asiakkaat eivät ole tyytyväisiä palveluihin tai laatuvaatimukset eivät täyty. (Frisk, 2003, 49.)

Edellytykset onnistuneelle työnopastukselle ovat, että opastaja tuntee yrityksen ja opastettavat työt. Opastaja ymmärtää miten työssä opitaan ja miten tukea ja ohjata oppimista. Myös opastajan oma halu ja innostus tehtävään vaikuttaa onnistuneeseen työnopastukseen. (Frisk 203, 49.) Penttinen ja Mäntynen (2006, 3) kirjoittavat, että perehdyttämis- ja opastusvastuussa olevat tarvitsevat jatkuvaa koulutusta ja valmennusta. Tärkeimpiä asioita ovat opettamis- ja oppimisprosessin ymmärtäminen, kyky innostaa, kannustaa ja rohkaista sekä ohjata perehdytettävä tai opastettava omatoimisuuteen ja vastuunottoon. Lisäksi tarvitaan kykyjä opastustarpeen arvioimiseksi ja töiden arvioimiseksi.

6.4 Työnopastuksen tavoite

Työnopastuksen tavoitteena on opastaa opastettavalle varsinainen työ. Tällöin opastetaan esimerkiksi koneiden, laitteiden, työvälineiden ja aineiden oikeat käyttötavat ja turvallisuusmääräykset. Lisäksi opastetaan oikeat työmenetelmät, toimintatavat ja tarvittaessa henkilökohtaisten suojainten, suojalaitteiden sekä suojavaatetuksen oikeat ja turvalliset käyttötavat, huolto ja säilytys. Opastettavan tulee olla mukana prosessissa aktiivisena osapuolena, jolloin hänen aikaisemmat tiedot ja taidot sekä kokemukset muodostavat pohjan uuden oppimiselle. Tarvittaessa kerrataan ja täydennetään tietoja sekä huomioidaan uudet tai poikkeavat asiat ja käytännöt. Työnopastus tulee toteuttaa käymällä eri kohteissa, keskustelemalla ihmisten kanssa sekä näyttämällä ja kokeilemalla töitä ja tehtäviä. (Penttinen & Mäntynen 2006, 4.)

6.5 Työnopastuksen suunnitelma

Työnopastuksessa korostuu oppimisen ja opetuksen prosessiluonne: eteneminen vaihe vaiheelta kohti taitavaa työsuoritusta. Onnistuneessa työnopastuksessa opastettava on ikään kuin tutkija, joka etsii yleispäteviä ja toimivia malleja työtehtävän suorittamiseksi,

kokeilee muodostamia malleja käytännössä ja korjaa niitä mm. työnopastajalta saamansa palautteen perusteella. (Lepistö & Saarinen 2002, 23.)

Suunnittelematonta opastusta kuvaavat usein kiire ja ylimalkaisuus sekä työn kokonaiskuvan muodostumista ehkäisevä tiedon jakaminen murusina. Myös taipumus tyrkyttää tietoa liian paljon yhdellä kertaa vaikeuttaa uuden tiedon omaksumista. (Lepistö & Saarinen 2003, 23.) Työnopastuksen oivana tukena on ajan tasalla oleva työnopastuskansio. Sekä perehdyttäminen että työnopastus on syytä nimetä osaksi yrityksen strategista toimintaa ja vastuuttaa se nimetyille henkilöille. (Borgman & Packalen 2002, 121.)

7 KOHDEKANSION SIIVOUSKONEET

Siivouskoneet helpottavat työtä, keventävät työtä ja nopeuttavat työtä (Heikkinen ym. 2012, 19). Valitsin siivouskoneiden ohjekansioon kuusi siivouskonetta (liite 2): **Ikkunanpesimen, lanne- ja reppuimurin, painehuuhtelukoneen** sekä **kaksi erilaista yhdistelmäkonetta**. Kohdekansioon valittiin siivouskoneet, joita aitoon koulutuskeskuksessa käytetään, mutta välttämättä kaikki henkilökunnasta ei tiedä koneiden oikeita käyttöohjeita tai niiden käyttökohteita.

7.1 Ikkunanpesin, Kärcher

Ikkunapesintä käytetään ikkunoiden ja muiden lasipintojen sekä pystysuorien pintojen puhdistukseen. Kone on kevyt, akkukäyttöinen, koneen akku ladataan merkkivalon sytyessä. (Inkeroinen 2009, 162.)

KUVA 2. Kärcher ikkunapesin (Ikkunanpesuri 2012)

Ikkunan pesu on helppoa ja nopeaa akkukäyttöisellä ikkunapesimellä. Ikkunanpesusetti puhdistaa lasi-, peili- ja kaakelipintoja. Käytettäessä ikkunapesintä ikkunaan ei tule niin helposti raitoja tai valu vettä. Imevä akkukäyttöinen ikkunankuivain kuivaa kaikki tasaiset pinnat yhdellä lastan vedolla. Suihkupullostsa sumutetaan vesi/pesuaineliuos ikkunaan, pyyhitään suihkepullossa kiinni olevalla mikrokuitupesimellä ja lopuksi imuroidaan akkukäyttöisellä ikkunankuivaimella vesi pois. ladattava ikkunankuivain on vaivaton käyttää. Pakkauksessa on suihkupullo, mikrokuitupesin ja ikkunankuivain.

Käyttöaika yhdellä latauskerralla on noin 20 minuuttia, sillä voi kuivata n. 40-60 m². (Ikkunanpesuri, 2012.)

7.2 Lanneimuri, Nilfisk

Lanneimuri soveltuu hyvin käytettäväksi linja-autoissa, lentokoneissa, junissa ja henkilöautoissa sekä elokuvateattereissa, teattereissa, myymälöissä ja luentosaleissa. Lanneimurilla siivous on helppoa myös portaikoissa, tikapuilta ja rakennustelineiltä (UZ 964 ergoclean, 2012). Myös verhot, arkistot ja erilaiset valaisimet on helppo ja kätevä puhdistaa lanneimurilla. Koneen käyttömukavuutta parantaa koneen keveys ja hiljainen käyntiääni. Lanneimuri toimii verkkovirralla. (Inkeroinen 2009, 148.)

KUVA 3. Lanneimuri Nilfisk UZ 964 (UZ 964 ergoclean, 2012)

Lanneimuri kiinnitetään lantiolle leveällä säädettävällä vyöllä, joten se ei rasita niskahartiaseutua. Lanneimuri on koko työskentelyn ajan työntekijäänsä kiinnitettynä, joten ergonomia ja työskentelymukavuus korostuvat. (UZ 964 ergoclean, 2012)

7.3 Painehuuhtelukone, Cleanfix

Painehuuhtelukone toimii moottorilla ja pumpulla kehitetyn matalapaineen avulla. Vesi tai puhdistusaineliuos ruiskutetaan puhdistettavalle tekstiilipinnalle, josta se imumoottorin avulla poistetaan. (SFS 5967 2010, 62.)

KUVA 4. Painehuuhtelukone (Kuva: Uusitalo Minna 2012)

Painehuuhtelukone sopii erinomaisesti esim. huonekaluverhoilujen, sohvien, petauspattijojen, mattojen, auton ja erilaisten ajoneuvojen istuinten ja sisäverhoilujen puhdistamiseen. Myös tahrojen poistoon erilaisilta tekstiilipinnoilta sekä huuhteluun painehuuhtelukone soveltuu hyvin. Menetelmään soveltuu parhaiten tekstiilipinnoille tarkoitettu matalavaahtoinen puhdistusaine. Koneessa käytetään lämmintä vettä riippuen pestävän materiaalin lämmönkestosta. Pesuaineliuos suihkutetaan puhdistettavaan pintaan ja kosteus sekä lika imetään pois. (Inkeroinen 2009,158-159.)

7.4 Reppumuri, Nilfisk

Reppumuri on kevyt työkalu hankalien paikkojen imurointiin. Standardi 5967 (2010, 54) määrittelee reppumurin pölynimuriksi, jota käytettäessä kuljetetaan selässä erillisin kiinnittimin kiinnitettynä. Sähköjohto, joka on 15 metriä pitkä helpottaa työskentelyä ja siirtymistä paikasta toiseen. Reppumurilla voidaan kätevästi ja ergonomisesti puhdistaa mm. erilaisia kulkuneuvoja, luentosaleja, elokuvateattereita, rappusia ja yleensä paikkoja mihin on hankala kuljettaa tavallinen imuri. (GD 5 Back Reppumuri, 2012.)

KUVA 5. Nilfisk reppumuri GD 5 Back (GD 5 Back Reppumuri 2012)

7.5 Yhdistelmäkoneet, Fimap ja Taski

Yhdistelmäkone on lattiahoitokoneen ja vesi-imurin yhdistelmä. Markkinoilla on erikoisia yhdistelmäkoneita riippuen puhdistettavan kohteen lattiapinta-alasta. Yhdistelmäkoneella puhdistus säästää lattiapintaa, alentaa kustannuksia ja lattia pysyy puhtaana. (Inkeroinen 2009, 157.) Käytännön koe osoitti sen käytön olevan ergonomisempaa, tehokkaampaa sekä nopeampaa käytettäessä yhdistelmäkoneetta. (Lahti & Uusitalo 2010)

Yhdistelmäkone on pesevä ja kuivaava lattioiden puhdistus- ja hoitokone. Yhdistelmäkone sopii lattiapintojen kostea- ja märkäpuhdistukseen. Yhdistelmäkoneella voidaan samanaikaisesti pestä, huuhdella ja imuroida pintoja. Sillä voidaan myös hoitaa ja kiillottaa lattioita. (Inkeroinen 2009, 155.)

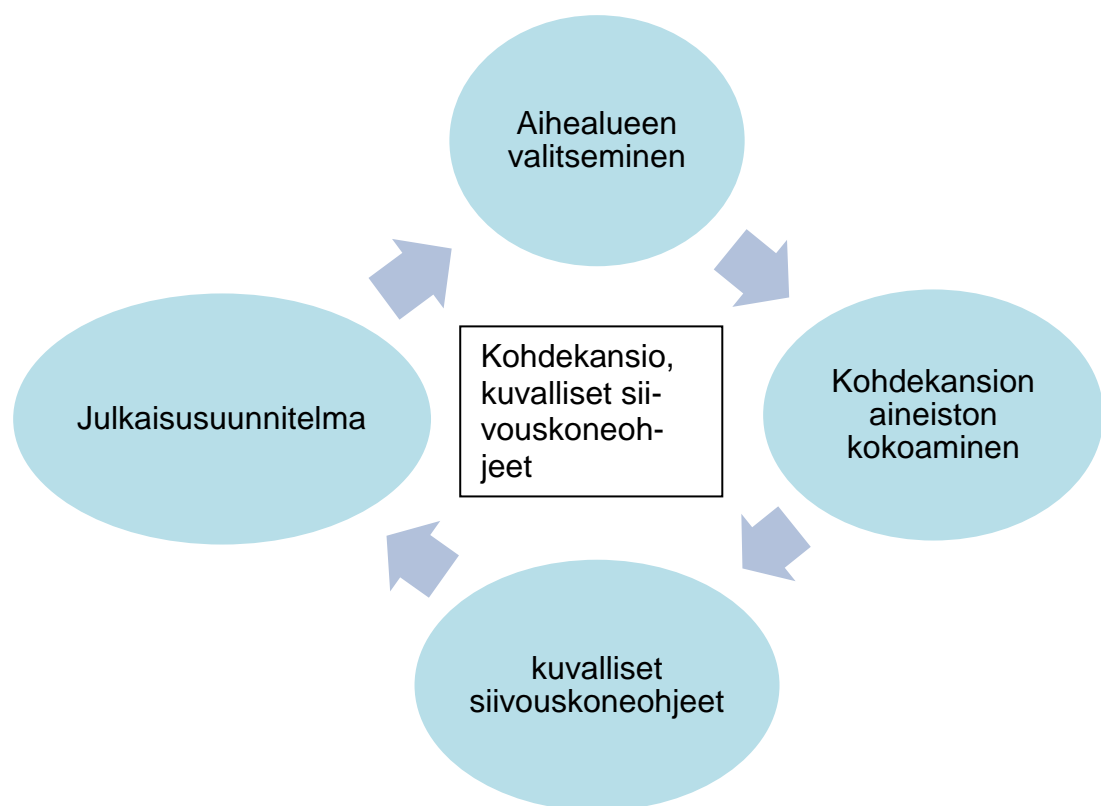
KUVA 6. Fimap yhdistelmäkone
(Fimap Genie B 2012)

KUVA 7. Taski (kuva Minna
Uusitalo 2012)

KOHDEKANSION LAADINNAN PROSESSI

Kohdekansion laadinnan prosessi (kuvio 7) alkoi aihealueen valitsemisella. Seuraavaksi ryhdyttiin kokoamaan aineistoa erilaisista tietolähteistä, sekä perehtymään lähdemateriaaleihin. Kuvallisten siivouskoneohjeiden suunnittelutyö alkoi perehtymällä koneiden käyttöohjeisiin tai muualta saatuun tietoon koneista. Käyttöohjeiden ja muualta saadun tiedon pohjalta alettiin työstää uusia kuvallisia siivouskoneohjeita. Kuvalliset siivouskoneohjeet tulevat koko Aitoon koulutuskeskuksen henkilökunnan käyttöön.

KUVIO 7. Kohdekansion laadinnan prosessi (Uusitalo 2012)

8.1 Aihealueen valitseminen

Työssäni olen havainnut käytännönkokemusten myötä, että oppilaitoksessa on useita erilaisia siivouskoneita, mutta niiden käyttö voisi olla vielä tehokkaampaa kuin tällä hetkellä. Vuosittain hankimme oppilaitokselle uusia ajanmukaisia koneita helpottamaan sekä työtä että opetusta. Toivon mukaan kuvallisista siivouskoneohjeista on hyötyä ko-

ko henkilökunnalle, jotka käyttävät koneita tai kenties kiinnostuisivat käyttämään koneita esimerkiksi opetuksessa.

Koneiden käyttöohjeet ovat siivouskeskusten kaapeissa. Osaan koneista on tehty lyhennetyt ohjeet, mutta osaan koneista ei taas löydy ohjeita lainkaan. Olen huomannut arkipäivän työskentelyssä, että käyttöohjeet kaivetaan esiin vasta sitten, kun koneiden kanssa ilmenee ongelmia. Valitsin kuusi siivouskoneetta, joista aloin työstämään kuvallisia ohjeita.

8.2 Kohdekansion aineiston kokoaminen

Tutustuin Aitoon koulutuskeskuksen siivouskoneisiin ja niiden käyttöohjeisiin, esimerkiksi Taski. Swingo 350 B-kuvaohjeelliseen käyttöohjeeseen (Taski Swingo 350 B käyttöohje). Kaikille koneille ei löytynyt käyttöohjeita. Ohjeet oli saatavilla Kärcherin ikkunanpesimeen ja Taskin yhdistelmäkoneeseen. Keskustelin yhdessä siistijämme sekä ammatillisten opettajien kanssa eri työvaiheista. Sain myös tietoa siivouskoneiden valmistajien internet-sivuilta. Jotta ohjeista tulisi mahdollisimman selkeät, päätin kuvata eri työvaiheet mahdollisimman tarkasti ja selkeästi. Siistijämme ja ryhmän ohjaaja auttoivat minua kuvien otossa ja sain heiltä luvan käyttää kuvia siivouskoneiden kuvallisissa ohjeissa.

Kohdekansion kokoamisen aloitin viime lokakuussa 2011. Kuvia otin noin 15 - 90 kappaletta yhtä konetta kohden. Kuvallisissa ohjeissa käytän kuvia 15 - 31 kuvaa yhtä siivouskoneohjetta kohden. Pyrin rajaamaan kuvista pois häiriötekijät, kuten esimerkiksi toiset ihmiset, ylimääräiset koneet ja johdot sekä lattialla säilytettävät erilaiset tavarat. Kaikissa kuvissa ei ole kuvattavan henkilön kasvoja, koska sekin saattaa häiritä ja viedä huomion ohjeiden lukijalta.

Olen lukenut myös internetissä erilaisista selko-ohjeista siivoukseen, mutta lähinnä ne ovat olleet ohjeita käytännön siivoukseen. Olen tehnyt vertaisarviointia siivouskoneista vastaavien oppilaitosten kuin Aitoon koulutuskeskus kesken. Havaitsin, että käytänteet vaihtelevat. Siivouskoneista on vähän ohjeita, mutta itse työn tekemisestä kuten esimerkiksi wc:n siivouksesta tai oman huoneen siivouksesta on olemassa erilaisia kuvallisia ohjeita.

8.3 Kuvalliset siivouskoneohjeet

Siivouskoneohjeet on jaettu kolmeen eri vaiheeseen: **alkutyöt, työn suorittaminen ja koneen huoltaminen työn päätyttyä**. Työvaiheet erottuvat toisistaan eriväristeiden otsikoiden avulla. Alkutyöt ovat kaikissa ohjeissa keltaisen otsikon alla. Työn suorittaminen on vihreä otsikko ja koneen huoltaminen työn päätyttyä on ruskealla otsikolla. Uusi otsikko alkaa aina uudelta sivulta.

Kuvien käytössä huomioidaan siivouskoneen käytön kannalta oleelliset vaiheet. Kuvien otossa keskityttiin kuvaamaan konetta, ei niinkään työnsuorittajaa, koska se saattaisi häiritä ohjeen lukijaa. Kuvia on enintään kuusi yhdellä sivulla. Mikäli kuvia olisi enemmän, kuvat olisivat liian pieniä, eikä niistä näkisi selkeästi mitä työvaihetta kuvataan.

Kirjaintyyppinä käytän Arialia, vaikka Virtanen (2009, 121) suosittelee käytettäväksi Palatinoa tai Times. Mielestäni Arial sopi paremmin kuvallisiin ohjeisiin kuin esimerkiksi Palatino. Kirjasin koko on 20 ja käytän pienenäkkösiä. Pienenäkkösten käyttö on suositeltavampaa kuin suuraakkosten käyttö selkotekstissä (Virtanen 2009, 121). Kuvallisissa siivouskoneohjeissa ohjeet olen laatinut selkokielen ohjeistusta noudattaen. Ohjeissa olen käyttänyt puhtausalan sanastoa (SFS 5967, 2010). Sivuja yhtä siivouskonetta kohden on koneesta riippuen 4-10 sivua.

8.3.1 Kuvallisten siivouskoneohjeiden tarve

Lähtökohtana opinnäytetyössäni oli, että lähes kuka vain kykenisi käyttämään siivouskoneita laatimieni kuvallisten ohjeiden avulla. Siivouskoneiden työnopastuksesta on ollut useasti puhetta ja on toivottu yhtenäisiä ohjeita. Yhteisen ajan löytäminen siivouskoneiden opastukseen on ollut haasteellista, mutta sitä on pyritty järjestämään ainakin pienissä ryhmissä. Uskon että, työnopastuksen ja kuvallisten selko-ohjeiden avulla siivouskoneiden käyttö monipuolistuu ja koneita käytetään aktiivisesti.

Henkilökuntamme on moniammatillista ja jokainen hallitsee varmasti oman ammatialansa työtehtävät. Mutta on tilanteita, että esimerkiksi ryhmänohjaaja on sairastunut ja sijaiseksi tulee ohjaaja toisesta ryhmästä. Oppitunnin aiheena on esimerkiksi "erilaiset

imurit". Ohjaajan on sängen vaikea ohjata ja opastaa koneiden käytössä, mikäli ei ole saatavilla selkeitä ohjeita, joilla hän voi ohjata opiskelijoita. Mitä paremmin henkilökunta on perehtynyt siivouskoneisiin, sitä ammattitaitoisemmin he voivat ohjata opiskelijoita.

8.4 Julkaisusuunnitelma

Kuvallisten siivouskoneohjeiden valmistuttua asiasta on tarkoitus tiedottaa henkilökuntaa viikoittaisella "infokahvilla". Ohjeet on myös nähtävillä oppilaitoksen sisäisessä verkossa. Siivouskoneohjeet on tarkoitettu koko oppilaitoksen henkilökunnan käyttöön ja hyödynnettäväksi. Kuvalliset Siivouskoneohjeet on myös kansiossa, jota säilytetään puhtaanapidonluokassa. Siivouskeskuksissa jokaisen siivouskoneen lähetyvillä on laminoidut kuvalliset siivouskoneohjeet seinällä.

9 SIIVOUSKONEOHJEIDEN TOIMIVUUS KÄYTÄNNÖSSÄ

9.1 Henkilökunnan tutustuminen siivouskoneohjeisiin

Kuvallisia koneohjeita annoin kommentoitavaksi yhdeksälle henkilölle. Tulostin neljät siivouskoneohjeet ja viidet lähetin sähköpostilla oppilaitoksen eri työtehtävissä sekä eri koulutustaustoilla oleville henkilöille.. Heidän toimenkuvansa ovat: kolme työhönvalmentajaa (kaksi puhtaanapidon puolelta ja yksi keittiöpuolelta), yksi puhtaanapidon ryhmänohjaajaa, kaksi siistijää ja kaksi puhtaanapidon opettajaa ja yksi iltaohjaaja, joka toimii kerran viikossa puhtaanapidon ryhmänohjaajana. Osalla henkilöistä on siivousalan koulutus, osa taas on oppinut työn kautta tarvittavat tiedot. Valitsin tarkoituksella eri alojen toimijoita, koska näkemykset voivat olla hyvinkin erilaisia ja esiin nousevat ajatukset ja kysymykset saattavat olla siivouskoneohjeiden kehittämisen kannalta valaisevia, avartavia ja selkiyttäviä.

9.2 Palautteen antaminen siivouskoneohjeista

Siivouskoneohjeisiin oli aikaa tutustua noin viikko. Pyysin vastaajia tarkastelemaan ohjeita kolmelta eri kannalta ja lisäksi kertomaan toiveitaan mistä koneista, menetelmistä tai siivouskohteista voisi vielä tehdä kuvalliset ohjeet (liite 1). Ohessa kysymykset:

- 1) Kuvat; kuvien laatu / koko ja kuvien määrä ohjeissa.
- 2) Oikeat työvaiheet; ohjeiden loogisuus, työvaiheiden ohjeistus ja selkokieli.
- 3) Ergonomia; työvaatteet ja -kengät, oikeat työasennot.
- 4) Mistä muista siivouskoneista, menetelmistä tai siivouskohteista olisi hyvä. tehdä kuvalliset oppilaitoksen yhtenäiset kuvalliset siivouskoneohjeet?

Vastaukset käsiteltiin keskustelemalla, mutta mikäli oli estynyt pääsemään paikalle sai antaa myös kirjallista palautetta.

9.3 Palautteen hyödyntäminen siivouskoneiden ohjeissa

Sain palautetta kiitettävästi kuvallisista siivouskoneohjeista. Olin positiivisesti yllättynyt, että kaikki yhdeksän henkilöä, jolle annoin ohjeet luettavaksi kommentoivat niitä minulle. Suurimman osan kanssa keskustelin ohjeista. Osa henkilökunnasta antoi palautetta kirjallisesti, mutta sen lisäksi vielä keskustelimme. Osa vastaajista lähetti kommentit sähköpostilla. Saamani palautteen pohjalta muutin kuvallisia siivouskoneohjeita niiltä osin, mitkä olivat mielestäni oleellisia turvallisuuden, ergonomian ja koneiden hallittavuuden kannalta.

9.3.1 Kuvat; kuvien laatu / koko ja kuvien määrä ohjeissa

Kuvien laatu oli kaikkien mielestä hyvä. Kuvien toivottiin olevan samankokoisia ja suorassa linjassa. Tekstin toivottiin olevan kuvan vieressä, ettei jää epäselväksi mihin kuvaan teksti kuuluu. Kuvien määrän katsottiin pääsääntöisesti olevan riittävä. Joistain työvaiheista toivottiin lähikuvia, kuten esim. Taskin ohjelmointipaneelista.

9.3.2 Oikeat työvaiheet; ohjeiden loogisuus, työvaiheiden ohjeistus ja selkokieli

Vastaajat olivat lähes yksimielisiä siitä, että työvaiheet olivat loogisessa järjestyksessä. Joissain työvaiheissa ohjeistus oli liian seikkaperäinen, kuten esimerkiksi lanneimurin kohdalla: "Etene imuroinnissa suunnitellusti ja järjestyksessä." Muutin ohjeistukseksi "keskity imurointiin, muista oikea työasento!" Yhdistelmäkone Fimapin ohjeessa vaihdoin kahden kuvan paikkaa. Selkokieleen oltiin pääsääntöisesti tyytyväisiä, juuri ohjeiden lyhyteen ja selkeyteen.

9.3.3 Ergonomia; työvaatteet ja -kengät, oikeat työasennot

Oikeiden työasentojen eli ergonomian katsottiin olevan hyvä kaikissa kuvallisissa ohjeissa. Työvaatetukseen kiinnitti huomiota kolme vastaaja. Hyvät työkengät ovat tärkeä osa työvaatetusta, ja kaikki työntekijät käyttävät työturvallisia kenkiä. Oppilaitoksessa ei ole yhtenäisiä työvaatteita henkilökunnalla. Ryhmien henkilökunta käyttää lähinnä omia vaatteitaan puhtaanapidollisissa tehtävissä. Opiskelijoilla on työvaatteet puhtaanapidon käytännöntunneille. Kuvat on otettu talvella, joten pitkähihaisen puseron käyttö on perusteltua. Ryhmien opiskelijoilla on työvaatteet puhtaanapidon käytännöntunneille.

9.3.4 Mistä muista siivouskoneista, menetelmistä tai siivouskohteista olisi hyvä tehdä kuvalliset oppilaitoksen yhtenäiset kuvalliset siivouskoneohjeet?

Toiveita seuraavista mahdollisista kuvallisista siivouskoneohjeista sain viideltä vastaajalta. He ehdottivat kuvallisia ohjeita pölynimurista, painehuuhtelukoneesta ja lattianhoitokoneesta. Toivottiin kuvallisia ohjeita kaikista oppilaitoksemme koneista ja eri siivouskohteista. Kuvallisia siivouskoneohjeita toivottiin aina, kun oppilaitokseen hankitaan uusia siivouskoneita. Siivouskohteista ehdotettiin mm. opiskelijahuoneita, wc- ja pesutiloja sekä allasosaston siivousta. Myös vedettömästä siivouksesta toivottiin kuvallisia ohjeita. Aitoon koulutuskeskuksessa on siirrytty vedettömään siivoukseen muutama vuosi sitten.

10 KOHDEKANSIO

Työntekijältä odotetaan oma-aloitteisuutta ja vastuullisuutta oman ja työyhteisön turvallisuuden ja terveyden ylläpidossa. Työolot pysyvät kunnossa esimiehen, työsuojeluorganisaation, työterveyshuollon ja oman yksikön yhteistyöllä. Meistä jokainen on vastuussa omista tekemisistään ja havaitsemistaan puutteista työoloissa. Työ, välineet ja laitteet on mitoitettava vastaamaan työntekijän ruumiillisia ja henkisiä ominaisuuksia mahdollisimman hyvin. (Aulanko, Huovinen, Kiikka & Lehtinen 2010, 135.) Mielestäni on erittäin tärkeää, että myös itse hankitaan tietoa ja kysytään, mikäli on epäselviä asioita. On reippaasti uskallettava kysyä neuvoa tai hankittava itse tietoa.

Toivon, että kohdekansion valmistuttua (liite 3) se olisi käytössä ja henkilökunta oma-aloitteisesti tutustuisi kansioon. Työnopastushan kuuluu lähiesimiehelle, mutta opastuksen saatuaan siivouskone-ohjeita voi tarkistaa aina tarpeen tullen kohdekansiosta. Mielestäni on aina parempi varmistaa, että opastettava on ymmärtänyt asian ja osaa myös asian käytännössä, mikäli se koskee esimerkiksi siivouskoneita. Ei pidä olettaa toisen puolesta, olen muutaman kerran ollut tilanteessa, missä oletin opastettavan tietävän mitä tehdään, mutta asia ei ollutkaan niin.

Työn sekä työtilan ja -välineiden käytön opastus ehkäisee tietämättömyydestä johtuvia ongelmia. Toistot ja kertaaminen ovat olennaista; tärkeät asiat on käytävä opastettavan kanssa läpi riittävän monta kertaa, jotta syntyy luonteva tapa toimia. Pehdyttäminen ja työnopastus auttavat työntekijää sitoutumaan omaan työhönsä. Hyvin pehdytetty ja perusteellisen opastuksen saanut työntekijä osaa välttää riskejä, kiinnittää huomion työturvallisuuteen, ergonomiaan sekä oikeisiin työmenetelmiin ja -välineisiin. (Aulanko ym. 2010, 122.)

Aitoon koulutuskeskuksessa työnopastus koskien siivouskoneita kuuluu puhtaanapidon opettajille tai siistijälle. Oppilaitoksessa voisi kerran vuodessa järjestää teemaviikon esimerkiksi **valtakunnallisella puhtausviikolla**, missä olisi yhtenä osiona siivouskoneiden opastus. Teemapäivänä voisi suorittaa oppilaitoskohtaisen siivouskoneajokortin.

Siivouskoneajokortti opastus sisältäisi, ainakin seuraavat osiot siivouskoneiden toimintaperiaatteista sekä siivouskoneiden käytön opastaminen:

- Sähköturvallisuus
- Ergonomiavinkit siivouskoneiden käytössä
- Käytännössä siivouskoneilla harjoittelu
- Koneiden suunnitelmallinen käyttö
- Siivouskoneiden puhdistus ja pikkuvikojen korjaus

KUVIO 9. Siivouskoneajokortti opastus (mukaellen Diversey 2012)

Kohdekansiossa olevan siivousajokortin on tehnyt työhönvalmentaja. Se on tehty lähinnä opiskelijoiden käyttöön, mutta jatkossa myös koko henkilökunnan käyttöön. Siivousajokortti sisältää siivouskoneita, joihin ei vielä ole laadittu kuvallisia ohjeita. Tarkoituksena on päivittää ajokortti ja laatia kaikille siivouskoneille kuvalliset ohjeet. Kaikki siivouskoneet on oppilaitoksessa.

10.1 Kuvallisten siivouskoneohjeiden merkitys henkilökunnalle

Kuvalliset siivouskoneohjeet selkiyttävät ja tuovat varmuutta henkilökunnan työskenteleyn koneiden kanssa. Työtapaturmien riski vähenee, kun siivouskoneita osataan käyttää tarkoituksenmukaisesti ja oikealla tavalla. Kuvallisista ohjeista voi tarkastaa jonkin työvaiheen, jos on epävarma. Kuvalliset siivouskoneohjeet tukevat henkilökunnan ohjaustyötä. Siivouskoneiden käyttö lisääntyy ja sen myötä siivoustyö tulee kevyemmäksi suorittaa. Kohdekansio liitetään osaksi toteutussuunnitelmaa niin ylläpito- kuin perussiivouksen opetussuunnitelmassa.

10.2 Kuvallisten siivouskoneohjeiden merkitys opiskelijoille

Rehtori Salmelan (2011) mukaan oppilaitoksen yhtenäisillä siivouskoneohjeilla pyritään varmistamaan opetuksen ja ohjauksen tasalaatuisuus. Opiskelijoita ohjataan ammattitaitoisesti samalla tavalla ja myös he saavat varmuutta työskennellä ja kokevat työn mielekkääksi. Työnopastus on yhdenmukaista ja ohjeistus yhtenevää. Vaikka ohjaaja vaihtuisi ryhmässä koneen opastus ja käyttöönotto sekä huoltotoimenpiteet suoritetaan aina samalla tavalla.

11 POHDINTA

Henkilökunnan antama palaute, koskien siivouskoneiden käyttämättä jättämistä antoi sysäyksen tehdä kohdekansio siivouskoneista, koska siivouskoneita oppilaitoksessa on kiitettävästi. Siivouskoneiden oikeaoppinen käyttö tekee työstä kevyempää, ergonomisempaa ja työnjälki on kiitettävää.

Valitsin kansioon kuusi siivouskonetta sen perusteella, minkä koneiden käytöstä oli eniten tullut kysymyksiä. Valintaan vaikutti myös se, että olin itse havainnut kuvallisten ohjeiden hyödyttävän siivouskoneiden käyttäjiä ja opastajia. Kansiota voi täydentää sitä mukaan, kun tarvetta ilmenee. Tavoitteena on saada jokaisesta siivouskoneesta kuvalliset ohjeet. Opinnäytetyön kirjoittamisen myötä havaitsin, että oppilaitoskohtainen siivouskoneajokortti olisi oikein hyvä. Se voisi lisätä motivaatiota tutustua siivouskoneisiin.

Perehdyin selkokielen perusteisiin ja käytännön ohjeisiin. Kuten mainitsin, minulle henkilökohtaisesti selkokielen opettelu on ajankohtaista ja koen sen tärkeäksi työni kannalta. Aina se ei ole helppoa, miten ilmaista asia selkeästi, loogisesti ja ymmärrettävästi. Työssäni olen havainnut miten tärkeää on selkeiden ohjeiden antaminen, opiskelijan kannustaminen ja välittömän palautteen antaminen tehdystä työstä. Palautteen tulee olla realistista ja opiskelijaa kehittävää, ei niin, että vain kehuaan, vaikka työ olisi tehty huolimattomasti. Opiskeltavia asioita kerrataan niin kauan, että ne sujuvat. Jollain opiskelijalla esimerkiksi wc:n pesu onnistuu itsenäisesti muutaman harjoittelukerran jälkeen, mutta toisella opiskelijalla se voi viedä kauemmin. Kun perusasiat hallitaan, voidaan yksilöllisesti siirtyä vaativimpiin töihin ja syventää jo opittuja asioita.

Tehdessäni kuvallisia siivousohjeita, havaitsin miten tärkeä ja iso osa koneen käyttöä on koneen huoltaminen työn päätyttyä. Itse työn suorittamisesta saattoi tulla yksi tai kaksi sivua, mutta huoltotöistä työn päätyttyä saattoi tulla jopa kolme sivua. Normaalisti arjen työskentelyssä käy niin, että siivouskone kootaan, työ suoritetaan, mutta huoltotyöt saattavat jäädä tekemättä ajan puutteen vuoksi.

Työnopastus on vuorovaikutteista ja molempien osapuolten niin työnopastajan kuin opastettavankin on oltava aktiivisessa roolissa. Jotta työyhteisö voisi hyvin, kaikkien

työntekijöiden on tunnettava vastuunsa työstä ja olla sitoutunut työhönsä. Työnopastusta siivouskoneista tullaan antamaan ainakin kerran vuodessa, mutta tarvittaessa useammin. Perehdyttämisessä tulisi muistaa se, että asiat jotka ovat meille itsellemme päivänselviä ja tuttuja, eivät välttämättä ole tuttuja perehdyttävälle. Perehdyttämisessä ja muissakin vuorovaikutustilanteissa vältytään monilta väärinkäsityksiltä ja muilta ongelmatilanteilta, kun muistetaan, että itsestään selviä asioita ei ole. Mieluummin kannattaa varmistaa asia kuin tehdä se sinnepäin.

LÄHTEET

Aitoo meininkiä. Aitoon koulutuskeskus.2011. Luettu 21.10.2011.
[http:// www.aikk.fi](http://www.aikk.fi)

Aulanko, M., Huovinen, M., Kiikka, K., Lehtinen, M. 2010. Teemana työ. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.

Borgman, M. ja Packalen, E. 2002. Parhaat käytännöt työyhteisön kehittämiseen. Tampere: Tammerpaino Oy.

Diversey. Siivouskoneajokortti.Koulutus. 2012. Luettu 12.2.2012.
<http://www.johnsondiversey.com/Cultures/fiFI/OpCo/Koulutus/2+Koulutustarjottimet+Siivous.htm>

Euroopan työturvallisuus- ja työterveysvirasto.2012. Siivoustyöntekijät. Luettu 25.2.2012. http://osha.europa.eu/fi/topics/cleaning_workers/index_html

Fimap Genie B. 2012. Siivous. Luettu 20.2.2012
<http://www.siivous.fi/yellowservice/tuote/5829/fimap-genie-b-yhdistelmakone-akulla-12v75ah-vetoalustalla-ja-pesuharjalla-102492>

Frisk, T. (toim.), 2003. Ohjaaminen työssä. Helsinki: Euroopan yhteisö, rakennerahastot. Educa-Instituutti Oy.

GD 5 Back Reppuimuri. 2012 Nilfisk. Luettu 15.2.2012.
<http://www.siivous.fi/yellowservice/tuote/5418/nilfisk-gd-5-back-reppuimuri-9060601010>

Heikkinen, H., Hjelt, M., Kaapu, A.-M., Kaasalainen, T., Kantoniemi, M., Kuningas, R., Pihlaja, L., Salonen, H. 2012. Puhdistuspalvelu. Duuniin. Luettu 15.2.2012
<http://www.seure.fi/File/959e1536-b466-400f-8ae7-91d27bc2aea9/Puhdistuspalvelu,+selkokielinen+opas.pdf>

Helander, J. (toim.), 2009. Ammatillisen opettajan käsikirja. Hamk Ammatillisen opettajakorkeakoulun julkaisuja 1/2009.

Henkilöstöopas: Töissä Aitoossa. 2011. Aitoo.

Ikkunanpesuri.2012 Kärcher. Luettu 20.2.2012
http://www.karcher.fi/fi/Tuotteet/Kotikaeyttoen/HOME_LINE/IKKUNANPESURI.htm

Inkeroinen, S. 2009. Siivouskoneet. Teoksessa Valkosalo, T. (toim.) Siivoustyön käsikirja. 20. uudistettu painos. Suomen siivousteknisen liiton julkaisuja 1:7. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy 141-166.

Kaivola, T. 2003. Työpaikan ihmissuhteet. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.
Kallionpää, S., Leinonen, U., Paananen, M.-L. 2005. Seinäjoen koulutuskeskus. Työturvallisuuden opettaminen kotitalous- ja kuluttajapalvelujen tutkinnoissa. Työssäoppimisen työturvallisuus-projekti. Luettu 2.3.2012

<http://www.sedu.fi/tyoturvallisuus/pdf/kotitalous.pdf>

Keskushermoston kehityshäiriöitä, kehitysvammaisuus. 2004. Jyväskylän yliopisto, koulutuksentutkimuslaitos. 2004. Päivitetty 13.4.2012.

<http://peda.net/veraja/jyu/liiktdk/liikuntatieteet/soveltava/keskushermosto/kehitysvammaisuus>

Kivikallio, J. 2009. Oman työn kehittäminen. Teoksessa Valkosalo, T. (toim.) Siivoustyön käsikirja. 20. uudistettu painos. Suomen siivousteknisen liiton julkaisuja 1:7. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy 17- 26.

Lahti, L. & Uusitalo, M. 2011. Koneiden projektityö 13.11.2010. Tampereen ammattikorkeakoulu. Tampere.

Lepistö, I., Saarinen, H. 2002. Työn oppiminen ja opettaminen. Teoksessa Kujala, T. (toim.) Palveluohjaajan käsikirja. 1. Painos. Suomen siivousteknisen liiton julkaisuja 2:9. Helsinki: AO- kirjapaino. 23.

Lohilahti, E. 2010. Perehdyttäminen ja työnopastus. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Kehittämishankeraportti.

Miettinen, K., Piha, L., Pynnönen, P. 2009. Erilaisille oppijoille erilaista opetusta. Teoksessa Helander, J. (toim.) Ammatillisen opettajan käsikirja. HAMK ammatillisen opettajakorkeakoulun julkaisuja 1/2009. Hämeen ammattikorkeakoulu, 51-78.

UZ 964 ergoclean.2012. Nilfisk. Luettu 15.2.2012

<http://www.nilfisk.fi/Products/VacuumCleaners/CommercialVacuumCleaners/CommercialVacs/UZ964ERGOCLEAN/UZ964ERGOCLEAN/Introduction>

Ojasalo, K., Moilanen, T., Ritalahti, J. 2009. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: WSOYpro Oy

Selkokielen käyttäjäryhmät.2011. Papunet. Selkokeskus. Luettu 20.10.2011

<http://papunet.net/selkokeskus/teoriaa/kayttajaryhmat.html>

Selkokielen määritelmä. 2011. Papunet. Selkokeskus. Luettu 20.10.2011.

<http://papunet.net/selkokeskus/teoriaa/maaritelma.html>

Selkokielen kirjoitusohjeet. 2011. Papunet. Selkokeskus. Luettu 20.10.2011

<http://papunet.net/selkokeskus/teoriaa/kirjoitusohjeita/selkokielen-kirjoitusohjeet.html>

Tietoa kehitysvammasta. 2011. Kehitysvammaisten Tukiliitto ry. Luettu 20.10.2011
<http://www.kvtl.fi/fi/kehitysvamma-/tietoa-kehitysvammasta/>

Penttinen, A.& Mäntynen, J. 2006. Työhön perehdyttäminen ja opastus- ennakoivaa työsuojelua. 1.painos. Työturvallisuuskeskus. Painojussit Oy.

Rinne, S. (toim.).2011. Eväitä Elämään - Aitoosta. Tampere: Juvenes Print - Tampereen Yliopistopaino Oy.

Salmela, A. vt. rehtori. 2011. Haastattelu 8.11.2011. Haastattelija Uusitalo, M. Pälkäne. Aitoon koulutuskeskus.

Suomala, A. 2012. Aitoon pedagoginen päivä. Luento. Pedagoginen kehittämisspöivä. 31.3.2012. Aitoon koulutuskeskus. Sappee.

Suomen standardisoimisliitto SFS ry. 2010. Puhtausalan sanasto 5967. Helsinki.

Taski. Swingo 350 B-kuvaohje. 2012. Käyttöohje. Luettu 15.2.2012.

Virtanen, H. 2009. Selkokielen käsikirja. Helsinki: Oppimateriaalikeskus Opike / KVL

LIITTEET

Liite 1. Kysymykset kuvallisista siivouskoneohjeista

- **KUVAT:**

Kuvien laatu eri siivouskoneohjeissa?

Ovatko kuvat sopivan kokoisia? Ymmärtääkö niistä eri työvaiheita?

Mitä mieltä olet kuvien määrästä yhtä siivouskonetta kohden?

Onko mielestäsi kuvien sisältö tarkka ja onko kuvattu oleelliset työvaiheet siivouskoneiden käytössä?

- **OIKEAT TYÖVAIHEET:**

Ovatko kuvalliset ohjeet loogisessa järjestyksessä?

Selkokielen käyttö kuvallisissa siivouskoneohjeissa?

Jäikö jokin työvaihe käsittelemättä tai pitäisikö jotain ohjetta tarkentaa?

- **ERGONOMIA:**

Mitä mieltä olet kuvien työvaatetuksesta ja työkengistä?

Huomioidaanko kuvissa oikeat työasennot?

- **MISTÄ MUISTA SIIVOUSKONEISTA, SIIVOUSMENETELMISTÄ, SIIVOUSKOHTEISTA YM. OLISI HYVÄ TEHDÄ KUVALLISET OPPI- LAITOKSEN YHTENÄISET SIIVOUSKONEOHJEET?**

Kysymyksiä käytetään keskustelun runkona maanantaina 19.3.2012

Kiittäen Minna

Liite 2. Kohdekansion otsikointi

- 1 Ikkunanpesin, Kärcher WV 50
- 2 Lanneimuri, Nilfisk UZ 964
- 3 Reppuimuri, Nilfisk GD 5 Back
- 4 Painehuuhtelukone, Cleanfix
- 5 Yhdistelmäkone, Fimap Genie B
- 6 Yhdistelmäkone, Taski Swingo 350 B
- 7 Aitoon koulutuskeskuksen Siivouskoneajokortti

Liite 3. Kohteen X kohdekansio